

G A Z E T A

Wielkiego

Xięstwa

P O Z N A Ń S K I E G O.

Nakładem Drukarni N. dwornej W. Dekera i Spółki. — Redaktor: A. Wannowski.

№ 235. — We Wtorek dnia 8. Października 1833.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 5. Października.

J. K. M. Wielka Xiężna Mecklenburg-Strelitz wyjechała do Neu-Strelitz.

Przybył tu: Xiążę Sołtykow, z Londynu.

Z dnia 6. Października.

J. K. M. Xiążę Cambridge udał się do Brunświku, a JO. panujący Xiążę Nassau przejeżdżał tu do Lipska.

Wyjechał stąd: Generał-Major i komendujący 104 brygadą jazdy, Wrangel, do Poznania.

byli w pojazdach swoich na granicy czeskiej, spiesząc z Francji, aby złożyć przysięgę wierności Henrykowi V., odebrali w Pilsen rozkaz, aby się zatrzymali, chyba że pozyskają paszporta od Xięcia Blacas, i z wielką tylko trudnością wyrobili sobie pozwolenie, kontynuowania podróży aż do Pragi. Są oni podczas całej podróży pod ścisłym dozorem policyi.

Z Wiednia, dnia 24. Września.

Listy z Bitoglia (Monastir) pod d. 26. Sierpn. donoszą o stanie rzeczy w Albanii, iż po odebranej wiadomości o wypadkach w Skutari, mieszkańcy okolic należących dawniej do baszostwa skutaryjskiego i zostających pod zarządkiem Mustafy Baszy, a mianowicie miast Valona, Delvino i Derat, powstałi przeciw władzy tureckiej; zaburzenia rozpościerają się coraz bardziej ku południowi. Z tego powodu Emin Basza Janiny zamyśla wyruszyć z znacznym korpusem wojska przeciw powstańcom, chcąc przełożeniami lub orężem zapobiedz dalszemu rozszerzaniu się powstania i przywrócić spokojność w zaburzonych okolicach.

Wiadomości zagraniczne.

A u s t r y a.

Z Pragi, dnia 28. Września.

(Doniesienie pryw. z Gaz. Lipsk.) — Król Karol X. z małżonką Delfina (Xiężną Angoulême), z Xięciem Bordeaux i z Mademoiselle z zamku tutejszego nagle wyjechał do Tryestu na spotkanie Xiężnej Berry. Tylko Delfin sam (Ludwik XIX.) pozostał w Hradzynie. Chateaubriand tu przybył. W skutek wyjazdu Króla żadne uroczystości d. 29. Września nastąpić nie mogą. — Znakomici Karoliści przy-

B e l g i a.

Z Bruxelli, dnia 24. Września:

Dziennik Union donosi, iż rząd odebrał wczoraj urzędową wiadomość, że gabinet holenderski wzbrania się przyjąć propozycje, które Konferencya Londyńska uczyniła.

Pan Vivien, Radzca stanu i członek francuzkiej Izby Deputowanych, bawi od kilku dni w Bruxelli i zasięga wiadomości, potrzebnych do ustalenia stosunków handlowych między Francją i Belgią.

Król dał Burmistrzowi w Leodium 9200 złotych, celem rozdania ich różnym tamecznym instytutom dobroczynności.

Zapewniają iż postanowiono, aby całe wojsko nasze, stojące przy granicy, wróciło tej zimy w głąb kraju i stało w koszarach.

Francya.

Z Paryża, dnia 26. Września.

Król uda się wkrótce do Compiègne, aby tam przyjmować Królestwo Jchmść Belgijczyków. Słychać, że Xiążę Tallejrand Królowi w tej podróży towarzyszyć będzie.

Journal de Paris wychwalał przed kilku dniami zasługi Marszałka Soult o armią naszą, usiłując stan jej dawniejszy za czasów restauracyi poniżyć. National, lubo przeciwnik restauracyi, czuł się jednak spowodowanym do ocalenia honoru onej. „Nadséłacz pisma tego zamieszczonego w Journal de Paris radby w nas wniósł, że armia restauracyi wcale była ładacą, i że Marszałek Soult dopiero od 13go Marca r. 1831. wszystko sam utworzył. Jeśli zaś sam istotnie był twórcą wszystkiego, nie powinienby, co się teraz dzieje, własnego dzieła niszczyć; owa wystawiona organizacya Marszałka na tém zależała, że pułki jazdy, liczące za czasów restauracyi 5 tylko szwadronów, o 2 wzmocnił, a pułki piechoty od 3ch batalionów na 4 powiększył. Wewnętrzna organizacya, systemat uzbrojenia i nauczania, jako téż regulamin służby — co jednak jest podstawą prawdziwą organizacyi wojskowej — wszystko to zostało jak było. Ponieważ te zasady istnieją, trzeba tylko ludzi i konie wcielić do kadrów pułków, co przy pomocy pieniężnej łatwą dla każdego rzeczą. Ale Marszałek niczego nie utworzył takiego, co, jako dobór wojska, mogłoby pójść w porównanie z ślicznymi pułkami jazdy i piechoty gwardyi królewskiej za czasów restauracyi. Największą zasługą jego na tém zależy, że wiele koni nakupił i takim sposobem jazdę naszą na wysokie wyniósł siły stanowisko; lecz to właśnie znowu teraz sam obala.“

Tribune zawiera pismo w najzaciętszych wyrazach ułożone i przez oborcę, Pana Sarda, nadesłane, w którym między innemi te czytamy słowa: „Oświadczam, iż więcej żadnych podatków płacić nie będę, jeśli Ministrowie jako gwałciciele ustaw krajowych przed 15. Października r. b. nie zostaną z kraju wypędzeni i jeśli ich majątki nie zostaną w sekwestr zabrane jako zadatek za summy, strwonione przez nich mimo wzbraniania się Izby.“

W dzienniku de Hàvre czytamy: „Summa pieniężna, przypadająca ze zdobyczy na oficerów i prostych eskadry Admirała Napiera, wyznaczona na 130,000 funt. szterl. Zanim Napier objął kommandę nad flotą Pedrystów, ofiarował mu były Cesarz 8000 funt. szterl. wynagrodzenia za posadę jego w marynarce angielskiej, na utratę której przez objęcie tego nowego urzędowania się narażał.“

Z Tulonu, dnia 21. Września. — Wsadzenie na okręty wojska do ekspedycyi przeciw Bugii należącego nastąpiło dzisiaj zrana i trwało przez trzy godziny. Wojska te składają się z 2ch batalionów 59go pułku liniowego, każdy po 600 ludzi; z 2ch kompanii artyleryi, każda po 120 ludzi; z 1 kompanii saperów, z połowy kompanii robotników, z pociągów artyleryi (100 ludzi), z 25 urzędników magazynowych i lazaretowych, w ogole z 1755 ludzi. Były Gubernator Bugii, naczelnik pokolenia i tłumacz arabski, oraz przewodnik, utrzymywani tu kosztem rządu i obdarzeni bronią francuzką, wyszli także dzisiaj pod żagle.

Niedawno odwiedziła Królowa Hiszpańska zamek swój Vista Alegre. Wół, który uciekł był pasterzom, leciał prosto ku Królowej. Byłaby pewnie padła śmierci ofiarą, gdyby jeden z żołnierzy nie był kamieniem ugodził rozjuszonego wołu, i dobytym palaszem nie zasłonił Królowej.

Dziennik Renouateur doniósł, iż były dowódzca Szuanów Diot, jest oficerem francuzkim, który pod nazwiskiem Brossaget służy w wojsku Dom Miguela, i za waleczność okazaną w bitwie przed Oporto, otrzymał stopień Podpułkownika. Gazette du Midi, zaprzecza temu doniesieniu, twierdząc, iż dobrze zna owego oficera.

Niedawno zaprowadzono znowu niemieckiego Ludwika XVII. z Laforce do pałacu sądowego, a po indagacyi osadzono go w więzieniu Conciergerie.

Niejaki Schmidt wynalazł w tutejszej stolicy nowy instrument muzyczny, i nazwał go lirą Appolina. Grał na nim dnia 15. b. m. w Teatrze Rozmaitości.

Z dnia 28. Września.

Journal de Paris twierdzi, że zaburzenia w prowincjach zachodnich, o których znowu gazety stolicy głoszą, jedynie tylko na pojedynczych bezprawiacz Szuanów się ograniczają; zaś ogół kraju, co do sposobu myślenia, jest w stanie najpomysłniejszym. Nie podobna wprawdzie, zawsze i w każdym razie zamachy szuaneryi zniweczyć, ani téż po dokonaniu bezprawia, sprawcę natychmiast przytrzymać; ale wpadają ci zbrodniarze jednak czy rychlej czy później w ręce sprawie-

dliwości. Zresztą krzątania te złe myślących nie naruszają spokojności publicznej; owym zarody wojny domowej giną coraz więcej i tuszyć sobie wypadą, że nowe przedsięwzięcia herasztów Karolistów o zdrowy rozsądek ogółu ludności się rozbija.

Préfekt departamentu górnego Renu, Pan Bret, rozkazał dwóm oficerom polskim, którzy lubo należeli do liczby uszłych w Kwietniu r. b. z Besançon do Szwajcaryi Polaków, jednak bez pozwolenia rządu do Francyi wrócili, aby się natychmiast pod karą przyaresztowania na najkrótszej drodze z Francyi oddalili i do Szwajcaryi wrócili.

Z Tulonu donoszą o zabraniu statku parowego „Carlo Alberto“ co następuje: „Korweta „la Perle“ wysłana przez rząd do Liworna dla zbadania brzegów tamicznych, powróciła tu dzisiaj (data nie wymieniona). Kapitan okrętu tego dowiedział się podczas bytności swojej w Liwornie, że statek parowy „Carlo Alberto“, na którym się znajdowali najcelniejsi Legitymiści z Hr. Mesnars na czele, stał pod Massadi Carara w zatoce Spezzia, aby potajemnie zabraną z sobą broń przewieść do brzegów południowej Francyi. Korweta opuściwszy natychmiast Liworno, zastała statek „Carlo Alberto“ na wymienionem stanowisku. Xiążę Modeny, dowiedziawszy się o przybyciu korwety francuskiej, wysłał natychmiast 400 żołnierzy na miejsce przybiecia do lądu, aby Francuzów nie przypuścić do brzegów i statek parowy pod swoją wzięść opiekę. Statek ten w nocy wyszedł był pod żagle, korweta francuzka, spostrzegłszy to, natychmiast się z nim w pogoń puściła. Wszakże statek parowy wyprzedził już był zanadto korwetę i przybijał potajemnie do rozmaitych punktów Prowancyi, poczem narazie do portu Marsylijskiego zawinął. Pan de Mesnars został w Massa. Telegraf na całym nadbrzeżu południowym w ustawicznym ruchu.

Gazeta la Tribune donosi, że Margrabia Pastoret podał Cesarzowi Austryackiemu i Królowi Pruskiemu, podczas pobytu ich w Theresienstadt, ważną notę imieniem Karola X., tytującą się rządu Króla Filipa. Taż gazeta twierdzi, że Król Holenderski zamyśla, gdy Henryk V. dojdzie do pełnoletności, wysłać do niego swego pełnomocnika.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 27. Września:

Gazeta dworska donosi o mianowaniu Pana van Zeller na generalnego Konsula N. Królewój Portugaliskiej Donny Maryi I., dla połączonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi.

W nocy z dn. 17. na 18. m. b. spostrzeżono tu równie jak w Dublinie zorzę północną.

Times zawiera pismo prywatne z Ankony, w którym donoszą, że Sekretarz legacyi angielskiej, Maudeville, jako też nadsyłacz listu, w porcie tamicznym 14dniową kwarantanę odbyć zniewoleni, ponieważ z Konstantynopola przyjeżdżają. „Turcy, (wyraża to pismo) w największym wzburzeniu i podpalają wszystko, co mogą. W chwili, gdy odjeżdżał, widziałem na czterech miejscach srożące się pożary, z których jeden wszystko co było na jednej mili kwadratowej angielskiej pochłonał. Stałem w bliskości i nigdy nie widział takiego pożaru. Seraskier uchwyciwszy człeka, mającego przy sobie żagiew, kazał go natychmiast przez policją w ogień wrzucić.“

Z dnia 28. Września.

Statek parowy „Hrabina Pembroke“, należący do rządu, podobno zawinął tu z depeszami dla gabinetu z Lizbony. Twierdzą powszechnie, że w 24 godzin później wypłynął niż „Echo“ i rozumieją słusznie, że wysłanie ich gończych okrętów po tak krótkiej przerwie czasu jednego za drugim, coś nadzwyczajnego oznacza. W skutek tego domysłu rozchodzi się pogłoska, że Dom Pedro z naleganiem uprasza rząd W. Brytanii o pomoc, oświadczając gotowość swoją poniesienia za to największych ofiar. Narzeka także w tej depeszy (wedle pogłoski) na nieostrożność Ministrów naszych, że Donnę Maryą w tak niedogodnej chwili w podróż do Portugalii wyprawili. Zresztą zbywa tu całkiem na wiadomościach politycznych.

Margrabia Anglesey pojedzie za radą lekarzy do Rzymu.

Co tylko opuścił prasę:

Kalendarz Polski, Ruski i Gospodarski dla Wielkiego Xięstwa Południowego na rok Pański 1834.,

i jest u podpisanych, jako też w komisie u P. Dunkera w Rawiczu do nabycia.

Poznań, dnia 8. Października 1833.

W. Decker i Spółka.

Dnia 2go t. m. umarł w Gdańsku K. Pr. Nadradzca Regencyi, Jan Franciszek Adolf Mühlbach,

Poznań, dnia 6. Października 1833.

E. A. Mühlbach,

Sądu Ziem. Referendaryusz.

Czytelnia naszą pomnożyliśmy już wielu najnowszymi i najlepszymi dziełami w polskim i francuzkim języku.

Heine i Komp.

PUBLICANDUM.

Gospodarstwo na Paprockich olędрах pod Nowym Tomyślem pod Nr. 26. położone, na 1682 Tal. oszacowane, z 27½ morgów roli z wiatrakiem jako też z dwiema gruntami, z których to drugie Nr. 94. oznaczone, z mieszkalnemi i gospodarczemi budynkami; składające się, ma z polecenia Król. Sądu Ziemiańskiego w Poznaniu w terminie

dnia 6. Listopada r. b.

na miejscu w Paproci w powyżej oznaczonym gospodarstwie najwięcej dającym być sprzedane, na który ochotę kupna mających wzywamy.

Taxa i warunki kupna mogą w Registraturze naszej być przejrzane.

Kto do licytacji przypuszczonym będzie, musi kaucyi 150 Tal. złożyć.

Buk, dnia 27. Lipca 1833.

Królewsko-Pruski Sąd Pokoju.

Pan Albert Weber z Berlina, jest od dnia 1. m. b. właścicielem założonej i posiadanej dotąd przezemnie apteki. Składając wysokojej i szanownej publiczności za tyloletnie zaszczytowanie mnie znakomitem zaufaniem, najczulsze podziękii, upraszam o przeniesienie go na mojego następcę.

Poznań, dnia 6. Października 1833.

F. Bergmann,

Król. Assessor medycynalny.

Powołując się na powyższe doniesienie polecam się wysokojej i szanownej publiczności, i upraszam o zaszczytowanie mnie zaufaniem, jakim dotąd poprzednika mojego obdarzać raczyła, a którego stać się godnym najusilniejszemu zawsze będzie mojem staraniem.

Poznań, dnia 6. Października 1833.

Albert Weber.

Ktoby sobie życzył przyjąć młodą guwerantkę z Szwajcaryi, posiadającą język francuzki, znajdzie adres i warunki pod Nrem 84. na przedmieściu Sgo Wojciecha.

OBWIESZCZENIE.

Dla zapobieżenia nieporozumieniom, podaje się niniejszemu do publicznej wiadomości:

- a) że podług wszelkiego podobieństwa ustanowione nagrody wystarczają, i składek dodatkowych tém mniej się obawiać można, gdy podług obrachowania znaczne summy pozostaną, a przy chorobach zaraźliwych jeden kraj drugi zastępuje;

b) że, ponieważ pomor była nie we wszystkich krajach i obwodach jest równym, przeto może już w roku zgim lub najpóźniej 3cim uregulowane zostaną składki stósownie do niebezpieczeństwa; jednakowoż członkowie, którzy na teraz przystąpili i towarzystwo składają, będą wprawdzie od podwyższonych, bynajmniej zaś od umniejszonych składek na 5 lat wolnemi;

c) że, ażeby szacunek był ułatwić i kosztów oszczędzić, obranym zostanie przez Instytut w każdym powiecie taxator, który jedynie szacowaniem był trudnić się będzie, przez co lekarz zwierząt niepotrzebnym się stanie.

Lipsk, dnia 10. Września 1833.

Dyrekcya Instytutu zabezpieczenia była dla Niemiec.

Koń czteroletni gniady, bez wad, rasy rosyjskiej, nieoprzęgany i nieujeżdżany jeszcze, znajduje się na sprzedaż u

kupca Karola Grassmann,
na Grobli pod Nrm 38.

Wyciąg z Berlińskiego kursu papierów i pieniędzy.

Dnia 5. Październ. 1833.	Papierami	Gotowizną
Oblię dęgu państwa	97½	96½
Oblię bankowe aż do włączenie lit. H.	—	—
Zachodnio-Pruskie listy zastawne	99	98½
Listy zastawne W. Xięstwa Poznańskiego	101½	101½
Wschodnio-Pruskie	—	99½
Szląskie	105½	—

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 7. Października 1833.

	Tal.	šgr.	ten.	do	Tal.	šgr.	feni
Pszennica	1	10	—	—	1	20	—
Żyto	1	—	—	—	1	7	6
Jęczmień	—	20	—	—	—	22	6
Owies	—	15	—	—	—	17	6
Tatarka	—	22	—	—	—	25	6
Groch	1	—	—	—	1	2	6
Ziemiaki	—	8	—	—	—	10	—
Siana cetnar a	—	—	—	—	—	—	—
110 ff.	—	15	—	—	—	17	6
Słomy kopa a	—	—	—	—	—	—	—
1200 ff.	3	10	—	—	3	20	—
Masła garniec	1	10	—	—	1	15	—